

1. Weemoed aan het einde van een voorbij gevlogen jaar

De begraafplaats Crooswijk werd geopend in 1832. Destijds lag de begraafplaats een eind buiten de stad, maar de stad groeide en de begraafplaats werd ingesloten. De oude ingang van de begraafplaats ligt aan de kant van de Rotte. In het poortgebouw zijn twee grote hekken, en die hekken zien er best luguber uit. Op elk hek zie twee keer een zeis, een herinnering aan de dood: de man met de zeis. En daartussen zie je een grote zandloper. De zandloper staat voor de tijd: de tijd die voorbijgaat. De zandloper heeft vleugels. Met andere woorden: 'De tijd vliegt! Denk eraan, je leven gaat snel voorbij, en dan komt de dood.' Dat hek, dat maakt je niet vrolijk.



Later, in 1915, werd er een andere ingang gemaakt, aan de kant van de Kerkhoflaan. En ook daar zie je in het hek op verschillende plaatsen een zandloper.

Als je op deze manier naar het leven kijkt, dan overheerst vooral het verdriet en de weemoed. En zo'n gevoel kan ook overheersen op de Oudejaarsavond. 'Er is weer een jaar voorbij, de tijd die ik nog heb is weer beperkter geworden.' Je ziet dan als het ware het zand weglopen uit de bovenste helft van de zandloper. Ook in het bijbelgedeelte dat we hebben gelezen, 2 Koningen 2, voel je de weemoed en het verdriet. Je voelt de spanning. Overal langs de route die Elia en Elisa lopen, zijn groepen leerling-profeten. En zij weten het allemaal, blijkbaar heeft God het hen bekend gemaakt: vandaag zal Elia door de HERE worden weggenomen. Iedereen voelt het aan: dit is het einde van een bijzonder tijdperk. Elia is een levende legende, een profeet die zo krachtig door God is gebruikt, een man, vól van de Heilige Geest... Hoe moet het verder zonder hem?! De tijden zijn moeilijk, veel mensen keren God de rug toe. Hoe moet het dan verder zonder Elia...? Verderop in het hoofdstuk, als Elia ten hemel

opvaart, roept Elisa het uit: 'Mijn vader, mijn vader! Wagen van Israël en zijn ruiters!' Zó werd Elia ervaren: als een vader, en als een strijdswagen van God voor Israël. Stridwagens, dat waren de tanks van de Oudheid. Iedereen die het van God verwachtte, steunde op Elia. Hij was de strijdswagen die God Zelf had gegeven aan Zijn volk. Hoe zou het dan verder moeten zonder Hem? Wij staan aan het einde van een jaar. En misschien heb je in dit afgelopen jaar ook een verlies geleden. Iemand die je dierbaar was overleed. Of je zag voor je ogen gebeuren dat de dingen in je leven anders liepen dan je had gehoopt. Misschien zag je een droom in rook opgaan. Of er gebeurden juist heel mooie dingen, die nu voorgoed voorbij zijn. Dit jaar werd Oekraïne aan puin geschoten, de vrede in Europa viel als een kristallen schaal op de grond en brak in duizend stukken. Aan het einde van het jaar kun je weemoedig zijn. Het is voorbij, dit jaar. De tijd vliegt, en hoe zal het verder gaan?

2. Hoe zal God verder gaan?

Elisa weet dat de weg van Elia op aarde ten einde loopt. En ook hij maakt zich zorgen. Hoe moet het nu verder? Hij weet dat God Zelf hem geroepen heeft om profeet te zijn. Maar zal hij het werk van Elia mogen voortzetten? Zal hij echt dé opvolger van Elia mogen zijn? Zal hij dat kúnnen, iemand opvolgen die zó vol is van God?

Terwijl Elia en Elisa samen verder lopen, vraagt Elia in vers 9: 'Heb je nog een wens, Elisa? Kan ik nog iets voor je doen, voordat ik weggenomen word door God?' En dan zegt Elisa: 'Laat er toch twee delen van uw geest op mij mogen zijn.'

Wat bedoelt Elisa? Vraagt hij om twee keer zoveel van de Heilige Geest als Elia? Nee, dat is het niet. 'Twee delen', dat wil zeggen: 'twee erfdeelen'. Als een vader in Israël drie zonen had, dan werd de erfenis niet in drieën verdeeld, maar in vieren. De oudste zoon kreeg een dubbel deel. Hij was de échte opvolger. En hij moest dan ook zorgen voor zijn moeder en voor de rest van de familie. Dus wat bedoelt Elisa? Hij zegt: 'Elia, mag ik alstublieft een dubbel erfdeel, mag ik écht uw opvolger zijn?'

Die vraag is moeilijk voor Elia, want daar gaat hij niet over. Dat is aan God! De HERE weet hoe Hij verder zal gaan, en of Hij aan Elisa net zoveel gezag wil geven, en net zo veel profetische kracht als aan Elia. Dus wat is het antwoord van Elia? Vers 10: 'U hebt een moeilijke zaak gevraagd; als u mij zult zien als ik bij u vandaan weggenomen word, dan zal het u gebeuren, maar zo niet, dan zal het niet gebeuren.'

Met andere woorden: 'Dat moment waarop God mij weg zal nemen, dat zal zo bijzonder zijn, zo intiem... als je daar getuige van mag zijn, dan zal God je echt gebruiken als mijn opvolger. Mijn volledige opvolger. Als het niet zo is, als je me niet zult zien op dat moment, dan zul je wel profeet zijn, maar niet mijn opvolger.'

3. Ons leven en werk gaan niet verloren, maar blijven van waarde

En dan komt dat indrukwekkende moment, een onvoorstelbaar wonder. Vers 11: 'Het gebeurde, terwijl zij al sprekend verdergingen, zie, dat er een vurige wagen met vurige paarden kwam, die tussen hen beiden scheiding maakte. Zo voer Elia in een storm naar de hemel.'

Door wat er hier gebeurt, komt álles opeens in een ander licht te staan. Dat hele leven van Elia, zijn indrukwekkende optreden, de kracht waarmee hij de woorden van God heeft overgebracht, voor niemand bang, ook niet voor koning Achab, al de wonderen en de tekenen die hij heeft gedaan, zijn woorden, vol van de Heilige Geest, dat hele leven en werk van Elia, dat is niet bestemd voor de dóód, maar voor het léven! Het wordt door God, als het ware in één beweging, opgenomen in Zijn hemelse verzameling, gedragen door die vurige wagen en die vurige paarden. Het is de oogst van Elia's leven, en die oogst gaat niet verloren, nee, die oogst heeft eeuwigheidswaarde!

Elia zelf, zijn leven en werk: ze hebben waarde voor de eeuwigheid! Waarom is die zandloper bij de begraafplaats Crooswijk nu zo angstaanjagend? Omdat je altijd kijkt naar de bóvenkant: 'Hoeveel tijd heb ik nog? Mijn leven gaat voorbij, elke

dag heb ik nog een dag minder te leven...' Maar wat blijkt hier, uit die hemelvaart van Elia? Dat aan het einde niet 'de koek op is', maar dat de oogst ten volle gerijpt is, helemaal volgroeid. God kijkt heel anders dan wij! Hij ziet de onderkant van de zandloper. Elia heeft zijn weg helemaal tot het einde gelopen, zijn leven is ver-vuld, helemaal 'vol'.

En als je zó kijkt naar het afgelopen jaar, dan ben je niet verdrietig en weemoedig, nee, dan ben je dankbaar en blij! Want je leven is tot verdere ontplooiing gekomen. Je hebt je mogen ontwikkelen. En je hebt je mogen inzetten voor God en voor mensen. Al die dingen, ze zijn niet vóórbij, nee, ze komen érbij. De onderkant van de zandloper is voller geworden, de oogst van je leven is gegroeid.

Elia's hemelvaart is een teken van hoop: al het goede van zijn leven, dat is niet bestemd om te verdwijnen in het graf, maar om opgenomen te worden in de hemel.

En daardoor krijgt ook je leven hier op áárde een andere glans. Wat je doet, heeft niet alleen betekenis op dat moment. Nee, God neemt het in Zijn handen en geeft het een blijvende betekenis. Later hoor je dat weleens terug. Iemand die dan zegt: 'Toen en toen, toen deed jij dit of je zei dat, en dat weet ik nog altijd, dat is een belangrijk moment voor mij geworden.' Zelf weet je het niet meer, maar God heeft er Zijn werk mee gedaan.

Elia vaart ten hemel. En Elisa mag het zien. Hij mag het zien!! Dat betekent dat zijn wens in vervulling gaat: hij mag wérkelijk de opvolger zijn van Elia. Hij pakt zijn mantel en scheurt die in twee stukken. Dat is een teken van diepe rouw, Elisa zal hem enorm missen, zijn meester Elia. Maar het is méér dan dat: Elisa scheurt zijn oude mantel helemaal doormidden, want hij heeft hem niet meer nodig. Op de grond ligt de mantel van Elia, en die is niet voor niets achtergebleven. God heeft ervoor gezorgd dat die mantel daar ligt. Voortaan is deze mantel voor Elisa. Hij neemt de taak van zijn meester over.

En daarmee laat God zien dat Zijn werk doorgaat. Elia is niet meer op aarde, maar God blijft dezelfde! Hij gaat mee, nu met Elisa, en na Elisa weer met andere profeten, en zo de tijd door, ook nu, op dit moment, en verder, tot de laatste generatie.

4. Door Jezus' opstanding geldt dit ook voor ons!

De hemelvaart van Elia: een teken van hoop. Maar misschien denk je nu wel: 'Het is mooi, maar ik ben geen Elia. Bij mij loopt het uiteindelijk wél uit op de dood. Tenzij Jezus eerder terugkomt. Maar hoe kan ik weten dat ook mijn werk eeuwigheidswaarde heeft? Dat ook mijn leven eeuwigheidswaarde heeft?'

Inderdaad, het klopt: de hemelvaart van Elia is wel een teken, een hoopvol teken, dat ons leven méérwaarde heeft, veel meer dan dit aardse bestaan. Maar die hemelvaart van Elia is vooral een profetie: deze opname van Elia in de hemel verwijst naar de totale overwinning van de dood door Jezus Christus. Want Elia is een uitzondering. Als mensen kunnen wij niet zomaar de hemel binnenrijden. Nee, we zijn sterfelijke mensen, omdat we zondige mensen zijn. Door de zonde, de ontrouw aan God, zijn we sterfelijk.

Maar Jezus gekomen om onze zonden te verzoenen. En als de zonde weg is, is ook de dood overwonnen. En zo mogen wij mét Hem de dood ingaan, en ook mét Hem opstaan in een nieuw leven. Dankzij Jezus heeft ook óns leven eeuwigheidswaarde! Alleen dáárdor mogen wij dat teken van Elia ook toepassen op onszelf: ook óns leven, ook óns werk is niet bestemd om te verdwijnen in het graf, nee, het is bestemd om opgenomen te worden in Gods hemelse verzameling. Omdat Jezus is opgestaan, omdat Hij leeft, heeft ook óns leven eeuwigheidswaarde, en daarom heeft ook wat wij doen eeuwigheidswaarde. Als Paulus een héél lang hoofdstuk heeft geschreven over de opstanding van Jezus, 1 Korinthe 15, dan eindigt hij met deze woorden (de tekst aan het begin van de

dienst): 'Daarom, mijn geliefde broeders (en zusters), wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Here, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Here.' Het heeft zin wat je doet, ook al gaat de tijd voorbij, ook al lijkt alles vergankelijk. Het heeft zin wat je doet, ga ermee door! 'Mijn werk?' denk je misschien. 'Ik doe zoveel fout, het is allemaal zo gebrekkig... Is dat wat ik doe van eeuwigheidswaarde?' Jazéker is dat zo! Weet je wat er staat in Openbaring 14: 13? Dat is een heel bijzondere tekst. Daar staat dit: 'Zalig zijn de doden die in de Here sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun inspanningen, en hun werken volgen hen na.' Hoor je dat? Als je in Christus sterft, dan krijg je eeuwig leven. En dan komt je werk méé! 'Hun werken volgen hen na'. Ik vind dat héél bijzonder. Alles wat je hebt mogen doen in 2022, dat is niet voorbij, het is niet wég, vergaan door de tijd. Nee, God bewaart het in Zijn handen. Hij is er zuinig op. Het is de oogst van jouw leven. En besef je dat dat genade is?

5. Genade: vergeving van het foute, kracht voor het goede

Bij dat woordje 'genade', daarbij denken we vaak vooral aan vergeving: vergeving van wat fout is in ons leven. Maar genade, dat is ook de kracht die God geeft voor het góede in ons leven. Als je denkt dat je iets goeds kunt doen zónder de genade van God, dan heb je het mis! Dan ga je dat goede op je eigen rekening schrijven, alsof het jouw prestatie is. Maar het is niet jouw prestatie, je kunt het alleen dankzij de genade van God. Genade, dat is dus de vergeving van het verkeerde, en de kracht voor het goede.

En dát is wat wij nodig hebben aan het einde van dit jaar: Gods genade. We bidden om vergeving voor al onze fouten en zonden en gebreken. We leggen ze allemaal neer aan de voet van het kruis. En we smeken of God het wegneemt en er niet meer aan denkt. En tegelijk danken we voor de genade, dat we dingen mochten doen die goed waren. En we bidden dat God aan dat werk waarde geeft, eeuwigheidswaarde. Dankzij Jezus, dankzij de opstanding van de Heiland op de Paasmorgen. Alléén door Hem heeft ons leven betekenis voor de eeuwigheid. Alléén door Hem mogen ook wij weten dat er méér is dan de dood. Alléén door Hem mogen wij, net als Elia, binnengaan in het paleis van de hemelse Koning. Zo mogen we als hoopvolle mensen dit jaar gaan afsluiten. We brengen het jaar als een dankoffer naar God toe en we leggen het neer voor Zijn troon. Het is de opbrengst van ons bestaan, gelouterd door het bloed van Christus, geheiligd en gezuiverd van zonden. En wij? Wij mogen verder, net als Elisa.

Verder met een nieuwe taak. Want God is en blijft Dezelfde. Hij gaat mee, elke dag!

6. 'Ik ben de Opstanding en het Leven'

Als je door dat hek heenloopt, op de begraafplaats Crooswijk, dat hek met die zandloper en die dubbele zeis, dan kun je zo naar de aula lopen. Vóór die aula zie je beelden van twee heel verdrietige mensen. Maar als je dan naar binnen loopt, en je kijkt omhoog, dan opeens zie je de woorden van Jezus: 'Ik ben de Opstanding en het Leven, die in Mij gelooft zal leven.' Elke keer als ik dat zie, dan ontroert me dat, in een algemene aula van de Gemeente Rotterdam. Zo luguber als dat hek is, zo stralend en liefdevol is deze tekst. 'Ik ben de Opstanding en het Leven, die in Mij gelooft zal leven.'

Als we vanavond de grens overgaan, dan hoeven we niet te treuren dat we weer een jaar van ons leven gebruikt hebben, dat we weer iets kwijt zijn geraakt. Nee, we mogen dankbaar het nieuwe jaar in stappen, want we zijn weer een jaar dicht bij de bruiloft gekomen, de hemelse bruiloft, de bruiloft van het Lam, de bruiloft van Jezus met Zijn gemeente. Hij leeft, en wij zullen leven! En omdat Hij leeft, heeft ons leven zin, en betekenis, en glans. Omdat Hij leeft, heeft ons leven eeuwigheidswaarde! Omdat Hij leeft, is het leven goed! Amen.

